

236 PROPERTII LIBER I.

Et quæcumque super dispersa invenerit ossa
Montibus Etruscis, hæc sciat esse mea.

ELEGIA XXII.

QUALIS, et unde genus, qui sint mihi, Tulle,
Quæris pro nostra semper amicitia. [penates,
Si Perusina tibi patriæ sunt nota sepulcræ,
Italiæ duris funera temporibus,
Cum Romana suos egit discordia cives,
(Sit mihi præcipue pulvis Etrusca dolor,
Tu projecta mei perpesta es membra propinquæ:
Tu nullo miseri contegis ossa solo)
Proxima supposito contingens Umbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEXTI

SEXTI AURELII

PROPERTII
LIBER II.

ELEGIA I.

QUÆRITIS, unde mihi toties scribantur amores?
QUnde meus veniat mollis in ora liber?
Non mi Calliope, non hæc mihi cantat Apollo;
Ingenium nobis ipsa puella facit.
Sive togis illam fulgentem incedere Cois,
Hoc totum e Coa veste volumen erit:
Seu vidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis:
Sive lyræ carmen digitis percussit eburnis,
Miramur, faciles ut premat arte manus:
Seu cum poscentes somnum declinat ocellos,
Invenio caufas mille poeta novas:
Seu nuda erepto mecum luctatur amiœtu,
Tunc vero longas condimus Iliadas:
Seu quicquid fecit, sive est quodcumque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quod mihi si tantum, Mæcenas, fata dedissent,

Ee

Ut

Ut possem heroas ducere in arma manus;
 Non ego Titanas canerem, non Offan Olympo
 Impositum, ut cœli Pelion effet iter;
 Non veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
 Xerxis et imperio bina coisse vada;
 Regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altæ,
 Cimbrorumque minas, et bene facta Mari.
 Bellaque, resque tui memorarem Cæsaris; et tu
 Cæfare sub magno cura secunda fores.
 Nam quoties Mutinam, aut civilia busta Philippos,
 Aut canerem Siculæ classica bella fugæ;
 Eversosque focos antiquæ gentis Etruscæ,
 Et Ptolemææ litora capta Phari;
 Aut canerem Ægyptum, et Nilum, cum tractus in urbem
 Septem captivis debilis ibat aquis;
 Aut regum auratis circumdata colla catenis,
 Actiaque in Sacra currere rostra via;
 Te mea musa illis semper contexerit armis,
 Et sumta, et posita pace fidele caput.
 Theseus infernis, superis testatur Achilles,
 Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.
 Sed neque Phlegræos Jovis, Enceladique tumultus
 Intonet angusto pectore Callimachus:
 Nec mea conveniunt duro præcordia versu
 Cæsaris in Phrygios condere nomen avos.
 Navita de ventis, de tauris narrat arator,
 Enumerat miles vulnera, pastor oves:

Nos

Nos contra angusto versamus prælia lecto.
 Qua potè quisque, in ea conterat arte diem.
 Laus in amore mori; laus altera, si datur uno
 Poffe frui. Fruar o solus amore meo.
 Si memini, folet illa leves culpare puellas,
 Et totam ex Helena non probat Iliada.
 Seu mihi fint tangenda novercæ pocula Phædræ,
 Pocula privigno non nocitura suo;
 Seu mihi Circæo pereundum est gramine, five
 Colchis Colchiacis urat ahena foci;
 Una meos quoniam prædata est femina sensus,
 Ex hac ducentur funera nostra domo.
 Omnes humanos sanat medicina dolores.
 Solus Amor morbi non amat artificem.
 Tarda Philoctetæ fanavit crura Machaon,
 Phœnicis Chiron lumina Phyllirides:
 Et Deus extinctum Cressis Epidaurius herbis
 Restituit patriis Androgeona foci:
 Myfus et Æmonia juvenis qua cuspide vulnus
 Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem:
 Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus
 Tantaleæ poterit tradere poma manu:
 Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
 Ne tenera affidua colla graventur aqua:
 Idem Caucasia solvet de rupe Promethei
 Brachia, et a medio pectore pellet avem.
 Quandocunque igitur vitam mea fata reposcent,

E e 2

Et

Et breve in exiguo marmore nomen ero:
 Mæcenas nostræ spes invidiosa juventæ,
 Et vitæ, et morti gloria justa meæ,
 Si te forte meo ducet via proxima busto,
 Effeda cælatis fiste Britanna jugis,
 Taliaque illacrymans mutæ jace verba favillæ;
 Huic misero fatum dura puella fuit.

ELEGIA II.

LIBER eram, et vacuo meditabar vivere lecto;
 At me composita pace fecellit Amor.
 Cur hæc in terris facies humana moratur?
 Jupiter, ignosco pristina furta tua.
 Fulva coma est, longæque manus, et maxima toto
 Corpore; et incedit vel Jove digna foro:
 Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras,
 Gorgonis anguiferæ pectus operta comis:
 Qualis et Ischomache Lapithæ genus heroinæ
 Centauris medio grata rapina mero:
 Mercurio et sanctis fertur Bœbeidos undis
 Virgineum Brimo composuisse latus.
 Cedite jam, Divæ, quas pastor viderat olim
 Idæis tunicam ponere verticibus.
 Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
 Et si Cumææ secula vatis aget.

ELE-

ELEGIA III.

QUI nullum tibi dicebas jam posse nocere,
 Hæfisti: cecidit spiritus ille tuus.
 Vix unum potes infelix requiescere mensem,
 Et turpis de te jam liber alter erit.
 Quærebam, sicca si posset piscis arena,
 Nec solitus ponto vivere torvus aper;
 Aut ego si possem studiis vigilare severis.
 Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
 Nec me tam facies, quamvis fit candida, cepit;
 Lilia non domina sint magis alba mea:
 Ut Mæotica nix minio si certet Ibero,
 Utque rosæ puro lacte natant folia:
 Nec de more comæ per levia colla fluentes,
 Non oculi, geminæ, fidera nostra, faces:
 Nec si qua Arabio lucet bombyce puella:
 Non sum de nihilo blandus amator ego:
 Quantum, quod posito formose saltat Iaccho,
 Egit ut evantes dux Ariadna choros:
 Et quantum, Æolio cum tentat carmina plectro,
 Par Aganippæ ludere docta lyræ:
 Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
 Carminaque Erynnes non putat æqua suis.
 Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus
 Aridus argutum sternuit omen Amor?

Hæc

Hæc tibi contulerunt cœlestia munera Divi;
 Hæc tibi ne matrem forte dedisse putas:
 Non non humani fuit partus talia dona;
 Ista decem menses non peperere bona.
 Gloria Romanis una es tu nata puellis.
 Romana accumbes prima puella Jovi;
 Nec semper nobiscum humana cubilia vides.
 Post Helenam hæc terris forma secunda redit.
 Hac, ego nunc mirer, si flagret nostra juventus?
 Pulchrius hac fuerat, Troja, perire tibi.
 Olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli
 Europæ, atque Afiae causa puella fuit:
 Nunc, Pari, tu sapiens, et tu, Menalae, fuisti;
 Tu, quia poscebas, tu, quia latus eras.
 Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles,
 Vel Priamus: belli causa probanda fuit.
 Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,
 Hic dominam exemplo ponat inante meam.
 Sive illam Hesperiis, sive illam ostendet Eois,
 Uret et Eos, uret et Hesperios.
 His saltem ut teneat jam finibus, aut mihi si quis,
 Acrius ut moriar, venerit alter amor.
 Ac veluti primo taurus detrectat aratra,
 Post venit affuento mollis ad arva jugo:
 Sic primo juvenes trepidant in amore feroce,
 Dehinc domiti post hæc æqua, et iniqua ferunt.
 Turpia perpeccus vates est vincla Melampus,

Cog-

Cognitus Iphicli surripuisse boves;
 Quem non lucra, magis Pero formosa coagit,
 Mox Amythaonia nupta futura domo.

ELEGIA. IV.

MULTA prius dominæ delicta queraris oportet;
 Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
 Et sæpe immeritos corrumpas dentibus unguis,
 Et crepitum dubio fuscitet ira pede:
 Nequicquam perfusa meis unguenta capillis;
 Ibat et expenso planta morata gradu.
 Non hic herba valet, non hic nocturna Cyteis,
 Non Perimedea gramina cocta manu.
 Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
 Unde tamen veniant tot mala, cæca via est.
 Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger:
 Huic nullum cœli tempus, et aura nocet.
 Ambulat, et subito mirantur funus amici.
 Sic est incautum, quicquid habetur amor.
 Nam cui non ego sum fallaci præmia vati?
 Quæ mea non decies somnia versat anus?
 Hostis si quis erit nobis, amet ipse puellas:
 Gaudeat in pueris, si quis amicus erit.
 Tranquillo tuta descendis flumine cymba.
 Quid tibi tam parvi litoris unda nocet?

Alter

Alter fæpe uno mutat præcordia verbo,
Altera vix ipso sanguine mollis erit.

ELEGIA. V.

HO C verum est, tota te ferri, Cynthia, Roma,
Et non ignota vivere nequitia?
Hæc merui sperare? dabis mihi, perfida, pœnas,
Et nobis Aquilo, Cynthia, ventus erit.
Inveniam tamen e multis fallacibus unam,
Quæ fieri nostro carmine nota velit:
Nec mihi tam duris insultet moribus; et te
Vellicet. Heu sero flebis amata diu.
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus:
Si dolor abfuerit, crede, redibit amor.
Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes vertitur atra Noto;
Quam facile irati verbo mutantur amantes:
Dum licet, injusto subtrahe colla jugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte, dolebis.
Omne in amore malum, si patiare, leve est.
At tu, per dominæ Junonis dulcia jura,
Parce tuis animis, vita, nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ovis.
Nec tibi perjuro scindam de corpore vestes:
Nec mea præclusas fregerit ira fores:

Nec

Nec tibi connexos iratus carpere crines,
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat,
Cujus non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur, quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia verba levis.
Crede mihi, quamvis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit.

ELEGIA VI.

NON ita complebant Ephyreæ Laidos ædes,
Ad cuius jacuit Græcia tota fores:
Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua p̄opulus lusit Erichthonius:
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phryne, tam multis facta beata viris.
Quin etiam falsos fingis tibi fæpe propinquos;
Oscula, nec defunt, qui tibi jure ferant.
Me juvenum facies p̄ictæ, me Numina lædunt.
Me tener in cunis, et fine voce puer:
Me laedit, si multa tibi dedit oscula mater,
Me foror, et cum qua dormit, amica simul:
Omnia me lædent. Timidus sum. Ignosce timori.
Et miser in tunica suspicor esse virum.
His olim, ut fama est, vitiis ad prælia ventum est:
His Trojana vides funera principiis.

Ff

Aspera

246 PROPERTII LIBER II.

Aspera Centauros eadem dementia jussit
 Frangere in adversum pocula Pirithoum.
 Cur exempla petam Graium? tu criminis auctor
 Nutritus duro, Romule, lacte Lupæ:
 Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas:
 Per te nunc Romæ quidlibet audet Amor.
 Felix Admeti conjux, et lectus Ulyssis,
 Et quæcunque viri femina limen amat.
 Templa Pudicitiae quid opus statuisse puellis,
 Si cuivis nuptæ quidlibet esse licet?
 Quæ manus obscoenas depinxit prima tabellas,
 Et posuit calta turpia vifa domo;
 Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
 Nequitiaeque suæ noluit esse rudes.
 Ah gemat, in terris ista qui protulit arte
 Jurgia sub tacita condita lætitia.
 Non iftis olim variabant tecta figuris,
 Cum paries nullo crimine pictus erat.
 Sed non immerito velavit aranea fanum,
 Et mala desertos occupat herba Deos.
 Quos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
 Quæ nunquam supra pes inimicus eat?
 Nam nihil invitæ tristis custodia prodest:
 Quam peccare pudet, Cynthia, tuta fat est.

ELE-

PROPERTII LIBER II. 247

ELEGIA VII.

GAVIDA est certe sublatam Cynthia legem,
 Qua quondam edicta, flemus uterque diu,
 Ne nos divideret: quamvis diducere amantes
 Non queat invitox Jupiter ipse duos.
 At magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis:
 Devictæ gentes nil in amore valent.
 Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
 Quam possem nuptæ perdere amore faces.
 An ego transirem tua limina clausa maritus
 Respiciens uidis prodita luminibus?
 Ah mea tum quales caneret tibi, Cynthia, cantus
 Tibia, funesta tristior illa tuba!
 Unde mihi patriis gnatos præbere triumphis?
 Nullus de nostro sanguine miles erit.
 Quod si vera meæ comitarem castra puellæ,
 Non mihi fat magnus Castoris iret equus.
 Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
 Gloria ad hibernos lata Boristhenidas.
 Tu mihi sola places; placeam tibi, Cynthia, solus.
 Hic erit et patrio sanguine pluris amor.
 Uxor me nunquam, nunquam me ducet amica:
 Semper amica mihi, semper et uxor eris.

Ff 2

ELE-

ELEGIA VIII.

ERIPITUR nobis jam pridem cara puella,
Et tu me lacrymas fundere, amice, vetas?
Nullæ sunt inimicitiae, nisi amoris, acerbæ:
 Ipsum me jugula, lenior hostis ero.
Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
 Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?
Omnia vertuntur: certe vertuntur amores:
 Vinceris, aut vincis, hæc in amore rota est.
Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni:
 Et Thebæ steterunt, altaque Troja fuit.
Munera quanta dedi, vel qualia carmina feci!
 Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.
Ergo jam multos nimium temerarius annos,
 Improba, qui tulerim teque, tuamque domum.
Et quando ire tibi liber sum visus? an usque
 In nostrum jacies verba superba caput?
Sic igitur prima moriere ætate, Properti:
 Sed morere; interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet nostros manes, sectetur et umbras,
 Insultetque rogis, calcet et offa mea.
Quid? non Antigones tumulo Boëtius Æmon
 Corruit ipse suo faucius ense latus?
Et sua cum miseræ permiscuit offa puellæ,
 Qua fine Thebanam noluit ire domum?

Sed

Sed non effugies; mecum moriaris oportet;
 Hoc eodem ferro stillet uterque crux.
Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura,
 Mors inhonesta quidem, tu morire tamen.
Ille etiam abrepta desertus conjuge Achilles
 Cessare in tecis pertulit arma sua.
Viderat ille fuga tractos in litore Achivos,
 Fervore et Hectorea Dorica castra face:
Viderat informem multa Patroclon arena
 Porrectum, et sparfas cæde jacere coma
Omnia formosam propter Briseida passus.
 Tantus in erepto sœvit amore dolor.
At postquam fera captiva est reddita poena,
 Fortem illum Æmoniis Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sim vel Marte, vel armis,
 Mirum si de me jure triumphat Amor?

ELEGIA IX.

ISTE quod est, ego sæpe fui: sed forsitan hora
 Hoc ipso ejecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos salva per annos
 Vivere, tam multis femina digna procis:
Conjugium falsa poterat differre Minerva,
 Nocturno solvens texta diurna dolo:
Vifura et quamvis nunquam speraret Ulysses,
 Illum exspectando facta remansit anus.

Nec

250 PROPERTII LIBER II.

Nec non examinem amplectens Briseis Achillem
 Candida vesana verberat ora manu;
 Et dominum lavit mōrens captiva cruentum,
 Appositum fluviis in Simoenta vadis:
 Fœdavitque comas; et tanti corpus Achillis,
 Maximaque in parva fustulit offa manu:
 Cum tibi nec Peleus aderat, nec cœrula mater,
 Scyria nec viduo Deidamia toro.
 Tunc igitur veris gaudebat Græcia gnatis:
 Tunc etiam felix inter et arma pudor.
 At tu non una potuisti nocte vacare
 Impia, non unum sola manere diem.
 Quin etiam multo duxisti pocula risu.
 Forfitan et de me verba fuere mala.
 Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
 Di faciant, isto capta fruare viro.
 Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem,
 Cum capite hoc Stygiæ jam peterentur aquæ;
 Et lectum flentes circumstaremus amici:
 Hic ubi tum, pro Di, perfida, quisve fuit?
 Quid si longinquos retinerer miles ad Indos?
 Aut mea si staret navis in Oceano?
 Sed vobis facile est verba, et componere fraudes:
 Hoc unum didicit femina semper opus.
 Non sic incerto mutantur flamme Syrtes,
 Nec folia hiberno jam tremefacta Noto;
 Quam cito feminea non constat fœdus in ira,

Sive

PROPERTII LIBER II. 251

Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.
 Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
 Tela precor pueri promite acuta magis:
 Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam:
 Sanguis erit vobis maxima palma meus.
 Sidera sunt testes, et matutina pruina,
 Et furtim misero janua aperta mihi,
 Te nihil in vita nobis acceptius unquam.
 Nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi.
 Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto:
 Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
 Atque utinam, si forte pios eduximus annos,
 Ille vir in medio fiat amore lapis.
 Non ob regna magis diris cecidere sub armis
 Thebani, media non sine matre, duces;
 Quam mihi si media liceat pugnare puella:
 Mortem ego non fugiam morte subire tua.

ELEGIA X.

SED tempus lustrare aliis Helicona choreis,
 Et campum Æmonio jam dare tempus equo.
 Jam libet et fortis memorare ad prœlia turmas,
 Et Romana mei dicere castra ducis.
 Quod si deficiant vires, audacia certe
 Laus erit; in magnis et voluisse fat est.
 Ætas prima canat Veneres, extrema tumultus.

Bella

252 PROPERTII LIBER II.

Bella canam, quando scripta puella mea est.
 Nunc volo subducto gravior procedere vultu:
 Nunc aliam citharam mea Musa docet.
 Surge anima ex humili jam carmine: fumite vires,
 Pierides: magni nunc erit oris opus.
 Jam negat Euphrates equitem post terga tueri
 Parthorum, et Crassos se tenuisse dolet.
 India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho,
 Et domus intactæ te tremit Arabiæ.
 Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
 Sentiet illa tuas postmodo capta manus.
 Hæc ego castra sequar vates; tua castra canendo
 Magnus ero: servent hunc mihi fata diem.
 Ut caput in magnis ubi non est tangere signis,
 Ponitur hic imos ante corona pedes:
 Sic nos, nunc inopes laudis concendere carmen,
 Pauperibus sacræs vilia thura damus.
 Nondum etiam Ascræos norunt mea carmina fontes,
 Sed modo Permessi flumine lavit Amor.

ELEGIA XI.

SCRIBANT de te alii, vel sis ignota licebit.
 Ludet, qui sterili semina ponit humo.
 Omnia, crede mihi, tecum uno munera lecto
 Auferet extremi funeris atra dies.

Et

PROPERTII LIBER II. 253

Et tua transbit contemnens offa viator,
 Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

ELEGIA XII.

QUICUNQUE ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
 Nonne putas miras hunc habuisse manus?
 Is primum vidit fine sensu vivere amantes,
 Et levibus curis magna perire bona.
 Idem non frustra ventosas addidit alas,
 Fecit et humano corde volare Deum.
 Scilicet alterna quoniam jaçtamur in unda,
 Nostraque non ullis permanet aura locis.
 Et merito hamatis manus est armata sagittis,
 Et pharetra ex humero Gnofia utroque jacet:
 Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
 Nec quisquam ex illo vulnera sanus abit.
 In me tela manent, manet et puerilis imago;
 Sed certe pennas perdidit ille suas:
 Evolat e nostro quoniam de pectore nusquam,
 Affiduusque meo fanguine bella gerit.
 Quid tibi jucundum siccis habitare medullis?
 Si pudor est, alio trajice tela tua.
 Intactos isto fatius tentare veneno:
 Non ego, sed tenuis vapulat umbra mea:
 Quam si perdideris, quis erit, qui talia cantet?
 Hæc mea Musa levis, gloria magna tua est:

Gg

Quæ

Quæ caput, et digitos, et lumina nigra puellæ,
Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

ELEGIA XIII.

NON tot Achæmeniis armantur Susa sagittis,
Spicula quo nostro pectori fixit Amor.
Hic me tam graciles vetuit contemnere Musas,
Jussit et Ascræum sic habitare nemus.
Non ut Pieriæ quercus mea verba sequantur,
Aut possim Ismaria ducere valle feras;
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu:
Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
Non ego sum formæ tantum mirator honestæ;
Nec si qua illustres femina jactat avos:
Me juvet in gremio doctæ legisse puellæ,
Auribus et puris scripta probaffe mea.
Hæc ubi contigerint, populi confusa valeto
Fabula: nam domina judice tutus ero.
Quæ si forte bonas ad pacem verterit aures,
Possum inimicitias tunc ego ferre Jovis.
Quandocunque igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quæ serves funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa:
Nec tuba sit fati vana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno:
Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.

Defit

Defit odoriferis ordo mihi lancibus; adsint
Plebeii parvæ funeris exequiæ.
Sat mea, sat magna est, si tres sint, pompa, libelli;
Quos ego Persephonæ maxima dona feram.
Tu vero nudum pectus lacerata sequeris,
Nec fueris nomen laffa vocare meum:
Osculaque in gelidis pones suprema labellis,
Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde, ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes parvula testa meos:
Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
Et duo sint versus; Qui nunc jacet horrida pulvis,
Unius hic quandam servus Amoris erat.
Nec minus hæc nostri notescit fama sepulcri,
Quam fuerant Phthii busta cruenta viri.
Tu quoque, si quando venies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana veni memores.
Interea cave sis nos aspernata sepultos:
Non nihil ad verum conscia terra sapit.
Atque utinam primis animam me ponere cunis
Jussisset quævis de tribus una foror.
Nam quo tam dubiae servetur spiritus horæ?
Nestoris est visus post tria secla cinis.
Quis tam longævæ meminisset fata senectæ
Gallicus Iliacis miles in aggeribus?
Non ille Antilochi vidisset corpus humati:

Gg 2

Diceret

256 PROPERTII LIBER II.

Diceret aut, o mors, cur mihi sera venis?
 Tu tamen amissio non nunquam flebis amico.
 Fas est præteritos semper amare viros.
 Testis, qui niveum quondam percussit Adonim
 Venantem Idalio vertice, durus aper.
 Illis formosum lavisse paludibus, illuc
 Diceris effusa tu Venus ifse coma.
 Sed frustra mutos revocabis, Cynthia, manes.
 Nam mea quid poterunt offa minuta loqui?

ELEGIA XIV.

NON ita Dardanio gavisus Atrida triumpho est,
 Cum caderent magnæ Laomedontis opes;
 Nec sic errore axacto lætatus Ulysses,
 Cum tetigit caræ litora Dulichiaæ;
 Nec sic Electra, salvum cum aspexit Orestem,
 Cujus falsa tenens fleverat offa foror;
 Nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
 Dædaleum lino cum duce rexit iter;
 Quanta ego præterita collegi gaudia nocte:
 Immortalis ero, si altera talis erit.
 At dum demissis supplex cervicibus ibam,
 Dicebar sicco vilius esse lacu.
 Nec mihi jam fastus opponere querit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
 Atque utinam non tam sero mihi nota fuisset

Conditio:

PROPERTII LIBER II. 257

Conditio: cineri nunc medicina datur.
 Ante pedes cæcis lucebat semita nobis.
 Scilicet infano nemo in amore videt.
 Hoc sensi prodeesse magis, contemnите amantes:
 Sic hodie veniet, si qua negavit heri.
 Pulsabant alii frustra, dominamque vocabant:
 Mecum habuit positum lenta puella caput.
 Hæc mihi devictis potior victoria Parthis:
 Hæc spolia, hæc reges, haec mihi currus erunt.
 Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna,
 Taleque sub nostro nomine carmen erit;
 Has pono ante tuas tibi, Diva, Propertius ædes
 Exuvias, tota nocte receptus amans.
 Nunc ad te, mea lux, veniet mea litore navis
 Servata, an mediis fidat onusta vadis?
 Quod si forte aliqua nobis mutabere culpa,
 Vestibulum jaceam mortuus ante tuum.

ELEGIA XV.

O Me felicem, o nox mihi candida, et o tu
 Lectule deliciis facte beate meis!
 Quam multa appofita narramus verba lucerna!
 Quantaque sublato lumine rixa fuit!
 Nam modo nudatis mecum est luctata papillis;
 Interdum tunica duxit opera moram.
 Illa meos somno lassos patefecit ocellos

Ore

258 PROPERTII LIBER II.

Ore suo, et dixit, siccine, lente, jaces?
 Quam vario amplexu mutamus brachia! quantum
 Oscula sunt labris nostra morata tuis!
 Non juvat in cæco Venerem corrumpere motu:
 Si nescis, oculi sunt in amore duces.
 Ipse Paris nuda fertur periisse Lacæna,
 Cum Menelao surgeret e thalamo:
 Nudus et Endymion Phœbi cepisse sororem
 Dicitur, et nudæ concubuisse Deæ:
 Quod si pertendens animo vestita cubaris,
 Scissa veste meas experiere manus.
 Quin etiam, si me ulterius provexerit ira,
 Ostendes matri brachia læsa tuæ.
 Necdum inclinatæ prohibent te ludere mammæ:
 Viderit hæc, si quam jam peperisse pudet.
 Dum nos fata finunt, oculos satiemus amore:
 Nox tibi longa venit, nec redditura dies.
 Atque utinam hærentes sic nos vincire catena
 Velles, ut nunquam solveret ulla dies.
 Exemplo junctæ tibi fint in amore columbæ,
 Masculus, et totum femina conjugium.
 Errat, qui finem vesani quærit amoris;
 Verus amor nullum novit habere modum.
 Terra prius falso partu deludet arantes,
 Et citius nigros Sol agitabit equos,
 Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,
 Aridus et sicco gurgite pescis erit;

Quam

PROPERTII LIBER II. 259

Quam possim nostros alio transferre calores.
 Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.
 Quod mihi si secum tales concedere noctes
 Illa velit, vitæ longus et annus erit.
 Si dabit hæc multas, fiām immortalis in illis.
 Nocte una quivis vel Deus esse potest.
 Qualem si cuncti vellent decurrere vitam,
 Et pressi multo membra jacere mero;
 Non ferrum crudele esset, neque bellica navis:
 Nec nostra Aethiacum verteret offa mare:
 Nec toties propriis circum oppugnata triumphis
 Lassa foret crines solvere Roma fuos.
 Hæc certe merito poterunt laudare minores.
 Læserunt nulos pocula nostra Deos.
 Tu modo, dum licet, hunc fructum ne defere vitæ:
 Omnia si dederis oscula, pauca dabis.
 Ac veluti folia arentes liquere corollas,
 Quæ passim calathis strata natare vides:
 Sic nobis, qui nunc magnum speramus amantes,
 Forfitan includet craftina fata dies.

ELEGIA XVI.

PRÆTOR ab Illyricis venit modo, Cynthia, terris,
 Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
 Non potuit faxo vitam posuisse Cerauno:
 Ah, Neptune, tibi qualia dona darem!

Nunc

260 PROPERTII LIBER II.

Nunc sine me plena fiunt convivia menfa:
Nunc sine me tota janua nocte patet.
Quare, si sapis, oblatas ne desere messes;
Et stolidum pleno vellere carpe pecus.
Deinde, ubi consumto restabit munere pauper,
Dic, alias iterum naviget Illyrias.
Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores;
Semper amatorum ponderat illa finus.
At tu nunc nostro, Venus o, succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quivis mercatur amicam?
Jupiter! indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me querere gemmas,
Et jubet ex ipfa tollere dona Tyro.
Atque utinam Romæ nemo effet dives; et ipse
Straminea possit dux habitare casa.
Nunquam venales essent ad munus amicæ,
Atque una fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes sejuncta cubaris,
Candida tam fœdo brachia fusa viro;
Non quia peccaris, testor te; sed quia vulgo
Formofis levitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitat vestigia lumbis,
Et subito felix nunc mea regna tenet.
Auspice quid donis Eriphile invenit amaris,
Arserit et quantis nupta Creusa malis.
Nullane sedabit nostros injuria fletus?

An

PROPERTII LIBER II. 261

An dolor hic vitiis nescit abesse suis?
Tot jam abierte dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi; nec mea Musa juvat.
Ah pudeat, certe pudeat: nisi forte, quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse folet.
Cerne ducem, modo qui fremitu complevit inani
Actia damnatis æquora militibus:
Hunc infamis amor versis dare terga carinis
Jussit, et extremo querere in orbe fugam.
Cæsaris hæc virtus, et gloria Cæsaris hæc est:
Illa, qua vicit, condidit arma manu.
Sed quascunque tibi vestes, quoscunque smaragdos,
Quosve dedit flavo lumine chrysolithos,
Hæc videam rapidas in vanum ferre procellas:
Quæ tibi terra, velim, quæ tibi fiat aqua.
Non semper placidus perjurios ridet amantes
Jupiter, et furda negligit aure preces.
Vidistin' toto sonitus percurrere cœlo?
Fulminaque ætherea defiluisse domo?
Non hæc Pleiades faciunt, neque aquosus Orion:
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
Perjurias tunc ille folet punire puellas,
Deceptus quoniam flevit et ipse Deus.
Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis,
Ut timeas, quoties nubilus austera erit.

Hh

ELE-

ELEGIA XVII.

MENTIRI noctem, promissis ducere amantem,
Hoc erit infectas sanguine habere manus.
Horum ego sum vates, quoties desertus amaras
Explevi noctes, fractus utroque toro.
Vel tu Tantalea moveare ad flumina forte,
Ut liquor arenti fallat ab ore fitim:
Vel tu Sisyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte voluet onus.
Durius, in terris nihil est, quod vivat amante,
Nec, modo si sapias, quod minus esse velis.
Quem modo felicem, invidia admirante, ferebant,
Nunc decimo admittor vix ego quoque die.
Nunc jacere e duro corpus juvat, impia, faxo,
Sumere et in nostras trita venena manus.
Nunc licet in triviis sicca requiescere Luna,
Aut per rimosas mittere verba fores.
Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo:
Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

ELEGIA XVIII.

ASSIDUÆ multis odium peperere querelæ.
Frangitur in tacito femina sæpe viro.
Si quid vidisti, semper vidisse negato:

Aut

Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid si jam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam,
Desertum Eoa passa jacere domo est:
Illum sæpe suis decedens fovit in ulnis,
Quam prius ab junctos sedula lavit equos.
Illum ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos,
Maturos iterum est questa redire dies.
Illa Deos currum concordans dixit iniquos;
Invitum et terris præstit officium:
Cui majora senis Tithoni gaudia vivi,
Quam gravis amissio Memnone luctus erat.
Cum sene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oscula ferre comæ.
At tu etiam juvenem odisti me perfida, cum sis
Ipfa anus haud longa curva futura die.
Quin ego diminuo curam; quod sæpe Cupido
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
Ludis et externo tincta nitore caput.
Ut natura dedit, sic omnis recta figura.
Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita suas vertit inepta comas.
De me, mi certe poteris formosa videri;
Mi formosa fatis, si modo sæpe venis.

Hh 2

An.

An, si cæruleo quædam sua tempora fuco
 Tinxerit, idcirco cærula forma bona est?
 Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus;
 Frater ego, et tibi sim filius unus ego.
 Ipse tuis semper tibi sit custodia lectus;
 Nec nimis ornata fronte sedere velis.
 Credam ego narranti, noli committere, famæ.
 Et terram rumor transflit, et maria.

ELEGIA XIX.

ESTI me invito discedis, Cynthia, Roma,
 Lætor, quod sine me devia rura colis.
 Nullus erit castis juvenis corruptor in agris,
 Qui te blanditiis non finet esse probam.
 Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestræ,
 Nec tibi clamatae somnus amarus erit.
 Sola eris, et solos spectabis, Cynthia, montes,
 Et pecus, et fines pauperis agricolæ.
 Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
 Fanaque peccatis plurima causa tuis.
 Illic assidue tauros spectabis arantes,
 Et vitem docta ponere falce comas.
 Atque ibi rara feres in culto thura facello,
 Hœdus ubi agrestes corruet ante focos.
 Protinus et nuda choreas imitabere sura;
 Omnia ab externo sint modo tuta viro.

Ipse

Ipse ego venabor: jam nunc me sacra Dianæ
 Suscipere, et Veneri ponere vota juvat.
 Incipiam captare feras, et reddere pinu
 Cornua, et audaces ipse monere canes:
 Non tamen ut vastos ausim tentare leones,
 Aut celer agrestes cominus ire fues.
 Haec igitur mihi sit lepores audacia molles
 Excipere, et stricto figere avem calamo;
 Qua formosa suo Clitumnus flumina luco
 Integit, et niveos abluit unda boves.
 Tu, quoties aliquid conabere, vita, memento
 Venturum paucis me tibi luciferis.
 Sic me nec solæ poterunt avertere silvæ,
 Nec vaga muscosis flumina fusa jugis;
 Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua.
 Absenti nemo non nocuisse velit.

ELEGIA XX.

QUID fles abducta gravius Briseide? quid fles
 Anxia captiva tristius Andromacha?
 Quidve mea de fraude Deos insana fatigas?
 Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
 Non tam nocturna volucris funesta querela
 Attica Cecropiis obstrepit in foliis:
 Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
 Sollicito lacrymans depluit a Sypylo.

Me

Me licet æratis astringant brachia nodis;
 Sint mea vel Danaes condita membra domo;
 In te ego et æratas rumpam, mea vita, catenas,
 Ferratam Danaes transfiliamque domum.
 De te quodcunque, ad furdas mihi dicitur aures;
 Tu modo ne dubita de gravitate mea.
 Offa tibi juro per matris, et offa parentis,
 (Si fallo, cinis heu fit mihi uterque gravis)
 Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras.
 Ambos una fides auferet, una dies.
 Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret;
 Posset servitium mite tenere tuum.
 Septima jam plenæ deducitur orbita Lunæ,
 Cum de me, et de te compita nulla tacent.
 Interea nobis non nunquam janua mollis,
 Non nunquam lecti copia facta tui;
 Nec mihi muneribus nox ulla est emta beatis:
 Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui.
 Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
 Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
 Tunc me vel tragicæ vexetis Erinnyes; et me
 Inferno damnes, Æace, judicio:
 Atque inter Tityi volucres mea poena vagetur:
 Tumque ego Sisyphio faxa labore geram.
 Nec tu supplicibus me sis yenerata tabellis:
 Ultima talis erit, quæ mea prima fides.

Hoc

Hoc mihi perpetuo jus est, quod solus amator
 Nec cito desisto, nec temere incipio.

ELEGIA XXI.

AH quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
 Tantum illi Pantho ne sit amica Venus.
 Sed tibi jam videor Dodona verior augur:
 Uxorem ille tuus pulcher amator habet.
 Tot noctes perierte: nihil pudet? aspice, cantat
 Liber; tu nimium credula sola jaces.
 Et nunc inter eos tu sermo es; te ille superbus
 Dicit se invito sœpe fuisse domi.
 Dispeream, si quicquam aliud, quam gloria, de te
 Quæritur: has laudes ille maritus habet.
 Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
 Ejecta est: tenuit namque Creusa domum.
 Sic a Dulichio juvete est elusa Calypso:
 Vedit amatorem pandere vela suum.
 Ah nimium faciles aurem præbere puellæ,
 Discite, desertæ, non temere esse bonæ.
 Huic quoque, qui restat, jampridem quæritur alter:
 Experta in primo stulta cavere potest.
 Nos quounque loco, nos omni tempore tecum,
 Sive ægra pariter, five valente, sumus.

ELE-

ELEGIA. XXII.

SCIS here mi multas pariter placuisse puellas;
Scis mihi, Demophoon, multa venire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.
O nimis exitio nata theatra meo!
Sive aliquis molli deducit candida gestu
Brachia, seu varios incinit ore modos.
Interea nostri quærunt sibi vulnus ocelli,
Candida non tecto pectore si qua sedet:
Sive vagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio vertice gemma tenet.
Quæ si forte aliquid vultu mihi dura negarat,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris, Demophoon, cur sim tam mollis in omnes?
Quod quæris, quare non habet ullus amor?
Cur aliquis facris laniat sua brachia cultris?
Et Phrygis insanos cæditur ad numeros?
Unicuique dedit vitium natura creato:
Mi fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet et Thamyræ cantoris fata sequantur;
Nunquam ad formosas, invide, cæcus ero.
Sed, tibi si exiles videor tenuatus in artus,
Falleris: haud unquam est culta labore Venus.
Percontere licet: sæpe est experta puella
Officium tota nocte valere meum.

Jupiter

Jupiter Alcmenæ geminas requieverat arctos,
Et cœlum noctu bis fine rege fuit:
Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit:
Nullus amor vires eripit ipse suas.
Quid? cum e complexu Briseidos iret Achilles,
Num fugere minus Theffala tela Phryges?
Quid? ferus Andromachæ lecto cum surgeret Hector,
Bella Mycenææ non timuere rates?
Ille, vel hic classes poterat, vel perdere muros:
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aspice uti cœlo modo Sol, modo Luna ministret:
Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat, foveatque lacertis,
Altera si quando non finet esse locum.
Aut, si forte irata meo fit facta ministro,
Ut sciat esse aliam, quæ velit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula navem,
Tutius et geminos anxia mater alit.
Aut, si es dura, nega: si es non dura, venito.
Quid juvat in nullo pondere verba loqui?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito si qua venire negat.
Quanta illum toto versant suspiria lecto,
Cum recipi, quem non noverit, illa vetat?
Et rursum puerum quærendo audita, fatigat:
Quem, quæ scire timet, quærere plura jubet.

Ii

ELE-

ELEGIA XXIII.

CUI fuit indocti fugienda hæc semita vulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,
Ut commissa suæ verba ferat dominæ?
Et quærerit toties, quænam nunc porticus illam
Integit? et campo quo movet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama, labores
Herculis, ut scribat, muneris ecquid habes?
Cernere uti possis vultum custodis amari,
Captus et immunda sæpe latere casa.
Quam care semel in toto nox vertitur anno!
Ah pereant, si quos janua clausa juvat.
Contra rejecto quæ libera vadit amiðu,
Custodum et nullo septa tumore, placet:
Cui sæpe immundo Sacra conteritur via focco,
Nec finit esse moram, si quis adire velit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
Nec dicet, timeo; propera jam surgere, quæso:
Infelix. Hodie vir mihi rure venit.
Et quas Euphrates, et quas mihi misit Orontes,
Me capiant; nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli jam restat amanti,
Nullus liber erit, si quis amare volet.

ELE-

ELEGIA XXIV.

TU loqueris, cum sis jam noto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro?
Cui non his verbis aspergat tempora sudor?
Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor.
Quod si jam facilis spiraret Cynthia nobis;
Non ego nequitiae dicerer esse caput:
Nec sic per totam infamis traducerer urbem:
Urerer et quamvis, nomine verba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quærere viles:
Parcius infamant: num tibi causa levis?
Et modo pavonis caudæ flabella superbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupid iratum talos me poscere eburnos,
Quæque nitent Sacra vilia dona via.
Ah peream, si me ista movent dispendia: sed me
Fallaci dominæ jam pudet esse jocum.
Hoc erit in primis, quod me gaudere jubebas?
Tam te formosam non pudet esse levem:
Una, aut altera nox nondum est in amore peracta,
Et dicor lecto jam gravis esse tuo.
Me modo laudabas, et carmina nostra legebas.
Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
Contendat mecum ingenio, contendat et arte;
Imprimis una discat amare domo.

I i 2

Si

272 PROPERTII LIBER II.

Si libitum tibi erit, Lernæas pugnet ad hydras;
 Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat.
 Tetra venena libens, et naufragus ebibat undas,
 Et nunquam pro te deneget esse miser.
 Quos utinam in nobis, vita, experiare labores,
 Jam tibi de timidis iste protervus erit,
 Qui nunc se in tumidum jactando venit honorem,
 Dissidium vobis proximus annus erit.
 At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
 Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
 Tu mea compones, et dices, ossa, Properti,
 Hæc tua sunt. Eheu tu mihi certus eras.
 Certus eras eheu, quamvis nec sanguine avito
 Nobilis, et quamvis non ita dives eras.
 Nil ego non patiar, nunquam me injuria mutat.
 Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
 Credo ego non paucos ista periisse figura:
 Credo ego sed multos non habuisse fidem.
 Parvo dilexit spatio Minoida Theseus,
 Phyllida Demophoon, hospes uterque malus.
 Jam tibi Jasonia nota est Medea carina,
 Et modo servato sola relicta viro.
 Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem,
 Et se plus uni si qua parare potest.
 Noli nobilibus, noli conferre beatis.
 Vix venit, extremo qui legat ossa die.

Ii

PROPERTII LIBER II. 273

Ii tibi nos erimus: sed tu potius, precor, ut me
 Demissis plangas pectore nuda comis.

ELEGIA XXV.

UNICA nata meo pulcherrima cura dolori,
 Excludit quoniam fors mea, saepe veni.
 Ista meis fiet notissima forma libellis,
 Calve, tua venia, pace, Catulle, tua.
 Miles depositis annosus secubat armis:
 Grandævique negant ducere aratra boves:
 Putris et in vacua requiescit navis arena:
 Et vetus in templo bellica parma vacat.
 At me ab amore tuo deducet nulla senectus,
 Sive ego Tithonus, sive ego Nestor ero.
 Nonne fuit satius duro servire tyranno?
 Et gemere in tauro, saeve Perille, tuo?
 Gorgonis et satius fuit obdurescere vultu?
 Caucasiæ etiam si pateremur aves?
 Sed tamen obsistam. Teritur rubigine mucro
 Ferreus, et parvo saepe liquore filex.
 At nullo dominæ teritur sub limine amor, qui
 Restat, et immerita sustinet aure minas.
 Ultero contemtus rogat, et peccasse fatetur
 Læsus, et invitatis ipse reddit pedibus.
 Tu quoque, qui pleno fastus assumis amore,
 Credule, nulla diu femina pondus habet.

An

274 PROPERTII LIBER II.

An quisquam in mediis persolvit vota procellis,
Cum saepe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto deposcit præmia cursu,
Septima quam metam triverit ante rotas?
Mendaces ludunt flatus in amore secundi.
Si qua venit sero, magna ruina venit.
Tu tamen interea, quamvis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clausa finu.
Namque in amore suo semper sua maxima cuique,
Nescio quo pacto, verba nocere solent.
Quamvis te persæpe vocet, semel ire memento.
Invidiam quod habet, non solet esse diu.
Et si secla forent antiquis grata puellis,
Essem ego, quod nunc tu. Tempore vincor ego.
Non tamen ista meos mutabunt secula mores.
Unusquisque sua noverit ire via.
At vos, qui officia in multos revocatis amores,
Quantum sic cruciat lumina vestra dolor?
Vidistis pleno teneram candore puellam,
Vidistis fusco, ducit uterque color.
Vidistis quandam Argiva prodire figura,
Vidistis nostras, utraque forma rapit.
Illaque plebeio, vel sit sandicis amictu,
Hæc atque illa mali vulneris una via est.
Cum fatis una tuis infomnia portet ocellis,
Una sit et cuivis femina multa mala.

ELE-

PROPERTII LIBER II. 275

ELEGIA XXVI.

VIDI te in somnis fracta, mea vita, carina
Ionio laffas ducere rore manus:
Et quæcumque in me fueras mentita, fateri.
Nec jam humore graves tollere posse comas:
Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore vexit ovis.
Quam timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
Atque tua labens navita fleret aqua!
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri,
Quæque tibi excepit tum, Dea Lucothoe?
At tu, vix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen jam peritura vocas.
Quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,
Effes Ionii facta puella maris;
Et tibi præ invidia Nereides increpitarent,
Candida Nisæe, cœrula Cymothoe.
Sed tibi subsidio Delphinum currere vidi,
Qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.
Jamque ego conabar summo me mittere faxo,
Cum mihi discussit talia visa metus.
Nunc admirantur, quod tam mihi pulchra puella
Serviat, et tota dicar in urbe potens.
Non, si Cambyſæ redeant, et flumina Crœsi,
Dicat; de nostro surge, poeta, toro.

Nam

276 PROPERTII LIBER II.

Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos.
Carmina tam sancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest.
Qui dare multa potest, multa et amare potest:
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, et fidos una aget aura duos.
Unum litus erit sopitis, unaque tecto
Arbor, et ex una saepe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sœvus licet urgeat Eurus,
Velaque in incertum frigidus Auster agat,
Quicunque et venti miserum vexastis Ulyssem,
Et Danaum Euboico litore mille rates,
Et qui movistis duo litora, cum rudis Argus
Dux erat ignoto missa columba mari.
Illa meis tantum non unquam desit ocellis,
Incendat navem Jupiter ille licet.
Certe iisdem nudi pariter jactabimur oris.
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amoris,
Neptunus fratri par in amore Jovi.
Testis Amymone, latices cum ferret in arvis,
Compressa, et Lernæ pulsa tridente palus.
Jam Deus amplexu votum persolvit; at illi
Aurea divinas urna refudit aquas.
Crudelem et Boream raptæ Orithyia negavit.

Hic

PROPERTII LIBER II. 277

Hic Deus et terras, et maria alta domat.
Crede mihi, nobis mitescet Scylla, nec unquam
Alternante vorans vasta Charybdis aqua.
Ipsaque sidera erunt nullis obscura tenebris.
Purus et Orion, purus et Hœdus erit.
Quod mihi si ponenda tuo fit corpore vita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit,

ELEGIA XXVII.

AT vos incertam mortales funeris horam
Quæritis, et qua sit mors aditura via.
Quæritis et cœlo Phœnicum inventa sereno;
Quæ sit stella homini commoda, quæque mala.
Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britannos,
Et maris et terræ cæca pericla viæ.
Rufus et objectum fletis capiti esse tumultum,
Cum Mavors dubias miscet utrinque manus.
Præterea domibusflammam, domibusque ruinam,
Neu subeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans novit, quando peritrus, et a qua
Morte; neque hic Boreæ flabra, neque arma timet.
Jam licet et Stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat et infernæ tristia vela ratis;
Si modo clamantis revocaverit aura puellæ,
Concessum nulla lege redibit iter.

Hic

Kk

ELE-

ELEGIA XXVIII.

JUPITER affectæ tandem miserere puellæ.
 Tam formosa tuum mortua crimen erit.
 Venit enim tempus cum torridus æstuat aer,
 Incipit et fucco servere terra cane.
 Sed non tam ardoris culpa est, neque crimina cœli,
 Quam toties sanctos non habuisse Deos.
 Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas:
 Quicquid jurarunt ventus et unda rapit.
 Num sibi collatam doluit Venus? illa peræque
 Præ se formosis invidiosa Dea est.
 An contemta tibi Junonis templa Pelasgæ?
 Palladis aut oculos ausa negare bonos?
 Semper, formosæ, non nostis parcere verbis.
 Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
 Sed tibi vexatae per multa pericula vitæ
 Extremo veniet mollior hora die.
 Io versa caput primos mugiverat annos:
 Nunc Dea, quæ Nili flumina vacca bibt.
 Ino etiam prima terras ætate vagata est:
 Hanc miser implorat navita Leucothoen.
 Andromede monstros fuerat devota marinis:
 Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.
 Calisto Arcadios erraverat ursa per agros:
 Hæc nocturna suo fidere vela regit.

Quod

Quod si forte tibi properarint fata quietem,
 Illa sepulturæ fata beata tuæ;
 Narrabis Semelæ, quo fit formosa periclo:
 Credet et illa suo docta puella malo.
 Et tibi Mæonias inter Heroidas omnes
 Primus erit, nulla non tribuente, locus.
 Nunc, utcunque potes, fato gere saucia morem:
 Et Deus, et durus vertitur ipse dies.
 Hoc tibi vel poterit conjux ignoscere Juno:
 Frangitur et Juno, si qua puella perit.
 Deficiunt magico torti sub carmine rhombi,
 Et jacet extincto laurus adusta foco.
 Et jam Luna negat toties descendere cœlo,
 Nigraque funestum condidit omen avis.
 Una ratis fati nostros portabit amores
 Cærula ad infernos velificata lacus.
 Si non unius, quæso miserere duorum.
 Vivam, si vivet: si cadet illa, cadam.
 Pro quibus optatis facro me carmine damno:
 Scribam ego; per magnum est salva puella Jovem.
 Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta fedebit,
 Narrabitque sedens longa pericla sua.
 Hæc tua, Persephone, maneat clementia; nec tu,
 Persephonæ conjux, fævior esse velis.
 Sunt apud infernos tot millia formosarum;
 Pulchra sit in superis scilicet una locis.
 Vobiscum est Iope, vobiscum candida Tyro,

K k 2

Vobiscum

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae:
 Et quot Troja tulit, vetus et quot Achaia formas,
 Et Phœbi, et Priami diruta regna senis:
 Et quæcunque erat in numero Romana puella,
 Occidit; has omnes ignis avarus habet.
 Nec forma æternum, aut cuiquam est fortuna perennis:
 Longius, aut proprius mors sua quemque manet.
 Tu quoniam es, mea lux, magno demissa periclo,
 Munera Diana debita redde choro.
 Redde etiam excubias Divæ nunc, ante juvencæ;
 Votivas noctes et mihi solve decem.

ELEGIA XXIX.

HESTERNA, mea lux, cum potus nocte vagarer,
 Nec me servorum duceret ulla manus,
 Obvia nescio quot pueri mihi turba minuta
 Venerat (hos vetuit me numerare timor)
 Quorum alii faculas, alii retinere sagittas:
 Pars etiam visa est vincla parare mihi.
 Sed nudi fuerant; quorum lascivior unus,
 Arripite hunc, inquit; nam bene nostis eum:
 Hic erat, hunc mulier nobis irata locavit.
 Dixit, et in collo jam mihi nodus erat.
 Hic alter jubet in medium propellere, et alter,
 Intereat, qui nos non putat esse Deos:
 Hæc te non meritum totas exspectat in horas,

At

At tu nescio quas quæris, inepte, fores.
 Quæ cum Sidoniæ nocturna ligamina mitræ
 Solverit, atque oculos moverit illa graves,
 Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
 Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.
 Parcite jam fratres, jam certos spondet amores,
 Et jam ad mandatam venimus ecce domum.
 Atque ita me injecto duxerunt rursus amictu.
 In nunc, et noctes disce manere domi.
 Mane erat, et volui, si sola quiesceret illa,
 Vifere. At in lecto Cynthia sola fuit.
 Obstupui: non illa mihi formosior unquam
 Visa, neque ostrina cum fuit in tunica.
 Ibat et hinc castæ narratum somnia Vestæ,
 Neu fibi, neve mihi quæ nocitura forent.
 Talis visa mihi somno demissa recenti,
 (Heu quantum per se candida forma valet!)
 Quid? tu matutinus, ait, speculator amicæ,
 Me similem vestris moribus esse putas?
 Non ego tam facilis. Sat erit mihi cognitus unus,
 Vel tu, vel si quis verior esse potest.
 Apparent non ulla toro vestigia presso,
 Signa voluptatis, nec jacuisse duos.
 Aspice ut in toto nullus mihi corpore surget
 Spiritus, admisso notus adulterio.
 Dixit, et opposita propellens suavia dextra,
 Profilit in laxa nixa pedem solea.

Sic

Sic ego tam sancti custode recludor amoris.
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

ELEGIA XXX.

QUO fugis ah demens? nulla est fuga: tu licet usque
Ad Tanaim fugias, usque sequetur Amor.
Non, si Pegaseo vecteris in aere dorso;
Nec, tibi si Persei moverit ala pedes:
Vel si te sectae rapiant talaribus auræ,
Nil tibi Mercurii proderit alta via.
Instat semper Amor supra caput, instat amanti,
Et gravis ipse super libera colla sedet.
Excubat ille acer custos, et tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.
Et jam si pecces, Deus exorabilis ille est,
Si modo præsentes viderit esse preces.
Ista senes licet accusent convivia duri;
Nos modo propositum, vita, teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures:
Hic locus est, in quo tibia docta sones;
Quæ non jure vado Mæandri jacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
Nunc jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani litora nota maris;
Spargereque alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.

Una

Una contentum pudeat me vivere amica?
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo objiciat. Libeat tibi, Cynthia, mecum
Roscida muscosis antra tenere jugis.
Illic aspicies scopolis hærere forores,
Et canere antiqui dulcia furta Jovis:
Ut Semele est combustus, ut est deperditus Io;
Denique ut ad Trojæ tecta volarit avis.
Quod si nemo exstat, qui vicerit alitis arma;
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu virginibus reverentia moveris ora:
Hic quoque non nescit, quid fit amare, chorus;
Si tamen Oeagri quædam compressa figura
Biftoniis olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et mediis docta cuspide Bacchus erit;
Tum capiti facros patiar pendere corymbos:
Nam fine te nostrum non valet ingenium.

ELEGIA XXXI.

QUÆRIS cur veniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus a magno Cæfare aperta fuit.
Tota erat in speciem Pœnis digesta columnis:
Inter quas Danai femina turba senis.
Hic equidem Phœbo visus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra.

Atque

Atque aram circum steterant armenta Myronis
 Quattuor artificis vivida signa boves.
 Tum medium claro surgebat marmore templum,
 Et patria Phœbo carius Ortygia.
 Auro Solis erat supra fastigia currus,
 Et valvae Libyci nobile dentis opus.
 Altera dejectos Parnassi vertice Gallos,
 Altera moerebat funera Tantalidos.
 Deinde inter matrem Deus ipse, interque fororem
 Pythius in longa carmina veste sonat.

ELEGIA XXXII.

QUI videt, is peccat: qui non te viderit, ergo
 Non cupiet: facti crimina lumen habet.
 Nam quid Prænestis dubias, o Cynthia, sortes,
 Quid petis Aëi moenia Telegoni?
 Curve te in Herculeum deportant effeda Tybur?
 Appia cur toties te via ducit anum?
 Hoc utinam spatiere loco, quo cunque vagaris,
 Cynthia. Sed tibi me credere turba vetat,
 Cum videt accensis devotam currere tedis
 In nemus, et Triviæ lumina ferre Deæ.
 Scilicet umbrosis fordet Pompeia columnis
 Porticus aulæis nobilis Attalicis;
 Et creber pariter platanis surgentibus ordo,
 Flumina sopito quæque Marone cadunt;

Et

Et leviter nymphis toto crepitantibus urbe,
 Cum subito Triton ore recondit aquam.
 Falleris, ista tui furtum via monstrat amoris:
 Non urbem, demens, lumina nostra fugis.
 Nil agis, infidias in me componis inanes:
 Tendis, iners, docto retia nota mihi.
 Sed de me minus est: famæ jactura pudicæ
 Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
 Nuper enim de te nostras me lædit ad aures
 Rumor, et in tota non bonus urbe fuit.
 Sed tu non debes inimicæ credere linguae:
 Semper formosis fabula pœna fuit.
 Non tua depenso damnata est fama veneno;
 Testis eris puras, Phœbe, videre manus,
 Sin autem longo nox una, aut altera lusu
 Consumta est, non me crimina parva movent.
 Tyndaris externo patriam mutavit amore,
 Et fine decreto est viva reducta domum.
 Ipsa Venus quamvis corrupta libidine Martis,
 Nec minus in cœlo semper honesta fuit.
 Quamvis Ida Parin pastorem dicat amasse,
 Atque inter pecudes accubuisse Deam:
 Hoc et Hamadriadum spectavit turba fororum,
 Silenique senes, et pater ipse chori;
 Cum quibus Idæo legisti poma sub antro
 Supposita excipiens, Nai, caduca manu.
 An quisquam in tanto stuprorum examine quærit,

L1

Cur

Cur hæc tam dives? quis dedit? unde dedit?
 O nimium nostro felicem tempore Romam,
 Si contra mores una puella facit.
 Hæc eadem ante illam impune et Lesbia fecit.
 Quæ sequitur, certe est invidiosa minus.
 Qui quærerit Tatiros veteres, durosque Sabinos,
 Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.
 Tu prius et fluctus poteris siccare marinos,
 Altaque mortali diligere astra manu,
 Quam facere, ut nostræ nolint peccare puellæ.
 Is mos Saturno regna tenente fuit,
 Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
 Et post antiquas Deucalionis aquas.
 Dic mihi quis potuit lectum servare pudicum?
 Quæ Dea cum solo vivere sola Deo?
 Uxorem quondam magni Minois, ut aiunt,
 Corrupit torvi candida forma bovis.
 Nec minus ærato Danae circumdata muro,
 Non potuit magno casta negare Jovi.
 Quod si tu Graias, seu sis imitata Latinas;
 Semper vive meo libera judicio.

ELEGIA. XXXIII.

TRISTIA jam redeunt iterum solennia nobis,
 Cynthia jam noctes est operata decem.
 Atque utinam Nilo pereat quæ sacra tepente

Mifit

Mifit matronis Inachis Aufoniis.
 Quæ Dea tam cupidos toties divisit amantes,
 Quæcunque illa fuit semper amara fuit.
 Tu certe Jovis occultis in amoribus, Io,
 Senfisti, multas quid fit inire vias,
 Cum te jussit habere puellam cornua Juno,
 Et pecoris duro perdere verba fono.
 Ah! quoties quernis læsistri frondibus ora;
 Mansisti stabulis abdita pasta tuis.
 An, quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
 Jupiter, idcirco facta superba Dea es?
 An tibi non satis est fuscis Ægyptus alumnis?
 Cur tibi tam longa Roma petita via est?
 Quidve tibi prodest viduas dormire puellas?
 Sed tibi, crede mihi, cornua rufus erunt:
 Aut nos e nostra te, fæva, fugabimus urbe;
 Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
 At tu, quæ nostro nimium placata dolore es,
 Noctibus his vacui ter faciamus iter.
 Non audis? et verba finis mea ludere, cum jam
 Flectant Icarii fidera tarda boves?
 Lenta bibis. Mediæ nequeunt te frangere noctes.
 An nondum est talos mittere lassa manus?
 Ah pereat quicunque meracas repperit uvas,
 Corrupitque bonas nectare primus aquas.
 Icare Cecropiis merito jugulate colonis,
 Pampineus nosti quam sit amarus odor.

Ll 2

Tu

288 PROPERTII LIBER II.

Tu quoque, o Eurytion, vino, Centaure, peristi;
 Nec non Ismario, tu Polypheme, mero.
 Vino forma perit, vino corrumpitur ætas,
 Vino sæpe suum nescit amica virum.
 Me miserum, ut multo nihil es mutata Lyæo!
 Jam bibe, formosa es: nil tibi vina nocent.
 Cum tua præpendent demissæ in pocula fertæ,
 Et mea deducta carmina voce legis,
 Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
 Spumet et aurato mollius in calice,
 Nulla tamen lecto recipit se sola libenter;
 Est quiddam, quod vos querere cogat amor.
 Semper in absentes felicior æstus amantes:
 Elevat assiduos copia longa viros.

ELEGIA XXXIV.

CUR quisquam faciem dominæ jam credat amoris?
 Sic erepta mihi pene puella mea est.
 Expertus dico: nemo est in amore fidelis,
 Formosam raro non sibi quisque petit.
 Polluit ille Deus cognatos, solvit amicos,
 Et bene concordes tristia ad arma vocat.
 Hospes in hospitium Menelao venit adulter.
 Colchis et ignotum nonne secuta virum est?
 Lynceu, tunc meam potuisti tangere curam?
 Perfide, nonne tuæ tunc cecidere manus?

Quid

PROPERTII LIBER II. 289

Quid si non constans illa, et tam certa fuisset?
 Posset in tanto vivere flagitio?
 Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno,
 A domina tantum te modo tolle mea.
 Te socium vitæ, te corporis esse licebit,
 Te dominum admitto rebus, amice, meis,
 Lecto te solum, lecto te deprecor uno:
 Rivalem possum non ego ferre Jovem.
 Ipse meas solus, quod nil est, æmular umbras;
 Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.
 Una tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
 Errabant multo quod tua verba mero.
 Sed nunquam vitæ me fallet ruga severæ:
 Omnes jam norunt, quam fit amare bonum.
 Lynceus ipse meus feros insanit amores:
 Solum te nostros lætor adire Deos.
 Quid tua Socratis tibi nunc sapientia libris
 Proderit, aut rerum dicere posse vias?
 Aut quid Cretæ tibi profunt carmina lecta?
 Nil juvat in magno vester amore senex.
 Tu fatius memorem Musis imitere Philetam,
 Et non inflati somnia Callimachi.
 Nam rursus licet Ætoli referas Acheloi
 Fluxerit ut magno fractus amore liquor;
 Atque etiam ut Phrygio fallax Mæandria campo
 Errat, et ipsa suas decipit unda vias;
 Qualis et Adrasti fuerit vocalis Arion,

Tristis

Tristis ad Archemori funera victor equus;
 Amphiaraæ nil profunt fata quadrigæ,
 Aut Capanei magno grata ruina Jovi.
 Define et Æschyleo componere verba cothurno,
 Define, et ad molles membra resolve choros.
 Incipe jam angusto versus includere torno,
 Inque tuos ignes, dure poeta, veni.
 Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero:
 Despicit et magnos recta puella Deos.
 Sed non ante gravis taurus succumbit aratro,
 Cornua quam validis hæserit in laqueis.
 Nec tu tam duros per te patieris amores,
 Trux tamen a nobis ante domandus eris.
 Harum nulla folet rationem querere mundi;
 Nec cur fraternis Luna laboret equis;
 Nec si post Stygias aliquid restaverit undas;
 Nec si consulto fulmina missa tonent.
 Aspice me, cui parva domi fortuna relicta est,
 Nullus et antiquo Marte triumphus avi,
 Ut regnem mistas inter conviva puellas,
 Hoc ego, quo tibi nunc elevor, ingenio.
 Me juvet hesternis positum languere corollis,
 Quem tetigit jactu certus ad offa Deus;
 Actia Virgilium custodis litora Phœbi,
 Cæsaris et fortes dicere posse rates,
 Qui nunc Æneæ Trojani fuscitat arma,
 Jactaque Lavinis mœnia litoribus.

Cedite

Cedite Romani scriptores, cedite Graii:
 Nescio quid majus nascitur Iliade.
 Tu canis umbrofi subter pineta Galesi
 Thyrfin, et attritis Daphnin arundinibus;
 Utque decem possint corrumpere mala puellam,
 Missus et impressis hœdus ab uberibus.
 Felix, qui viles pomis mercaris amores:
 Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat.
 Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
 Agricolæ domini carpere delicias.
 Quamvis ille sua lassus requiescat avena,
 Laudatur faciles inter Hamadryadas.
 Tu canis Ascræi veteris præcepta poetæ,
 Quo seges in campo, quo viret uva jugo.
 Tale facis carmen docta testudine, quale
 Cynthius impositis temperat articulis.
 Non tamen hæc ulli venient ingrata legenti,
 Sive in amore rudis, sive peritus erit.
 Nec minor his animis, aut si minor, ore canorus
 Anseris indocto carmine cessit olor.
 Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
 Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
 Hæc quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,
 Lesbia queis ipsa notior est Helena.
 Hæc etiam docti confessa est pagina Calvi,
 Cum caneret miseræ funera Quintiliae:

Et

292 PROPERTII LIBER II.

Et modo formosa qui multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna vulnera lavit aqua.
Cynthia quin etiam versu laudata Properti:
Hos inter si me ponere fama volet.

SEXTI

SEXTI AURELII
PROPERTII
LIBER III.

ELEGIA I.

CALLIMACHI manes, et Coi sacra Philetæ,
In vestrum, quæso, me finite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,
Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam.
Ah! valeat, Phœbum quicunque moratur in armis.
Exactus tenui pumice versus eat,
Quo me fama levat terra sublimis, et a me
Nata coronatis Musa triumphat equis;
Et mecum in curru parvi vectantur Amores,
Scriptorumque meas turba fecuta rotas.
Quid frustra missis in me certatis habenis?
Non datur ad Musas currere lata via.
Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperii Baætra futura canent:
Sed, quod pace legas, opus hoc de monte Sororum

Mm

Detulit